

SAC-01-050

การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดดอนโพธิ์ทอง

The Development of Reading Comprehension Skills Using Mind Maps for Prathomsuksa 2 Students at Wat Don Pho Thong School

สุดารัตน์ อยู่ปาน^{1*}

Sudarat Yupan^{1*}

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ^{1*}

Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi^{1*}

Email: 367180512134-st@rmutsb.ac.th^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Map) 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านจับใจความสำคัญหลังการจัดกิจกรรมกับเกณฑ์ร้อยละ 70 3) เพื่อศึกษาทักษะกระบวนการทำงานในการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้แผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดดอนโพธิ์ทอง จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ในระหว่างภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 รวมระยะเวลา 6 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้แผนผังความคิด และแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 82.22 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ทักษะกระบวนการทำงานในการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้แผนผังความคิดของนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 87.65 โดยพบว่านักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องในด้านการสรุปใจความสำคัญได้ตรงประเด็น สามารถปฏิบัติงานตามขั้นตอนการเขียนแผนผังความคิดได้ถูกต้อง มีความประณีตสวยงาม และมีความรับผิดชอบต่อการงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดี

คำสำคัญ: การอ่านจับใจความสำคัญ, แผนผังความคิด, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

This quantitative research aimed to 1) develop Grade 2 students' main idea reading comprehension skills using Mind Maps, 2) compare post-intervention achievement against a 70% criterion, and 3) evaluate their working process skills. The target group comprised 9 Grade 2 students at Wat Don Pho Thong School, selected via purposive sampling. This 6-hour classroom action research was conducted in the second semester of the 2025 academic year. Instruments included lesson plans and a 10-item comprehension pre-test and post-test. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and t-test. Results revealed: 1) Post-test scores were significantly higher than pre-test scores at the .05 level. 2) The post-test achievement mean score was 82.22%, significantly exceeding the 70% criterion at the .05 level. 3) Overall working process skills were at a good level (87.65%), with students exhibiting continuous improvement in accurately summarizing main ideas, executing Mind Map procedures correctly, producing neat work, and demonstrating high task responsibility.

Keywords: Main Idea Reading Comprehension, Mind Map, Learning Achievement

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติและเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารและการแสวงหาความรู้ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยให้ความสำคัญกับการอ่านเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาสติปัญญาและการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น การอ่านจับใจความสำคัญถือเป็นหัวใจหลักของการอ่าน เพราะเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจและแปลความหมายของข้อความ โดยสามารถแยกแยะใจความหลักและใจความรอง และสรุปสาระสำคัญได้อย่างครอบคลุม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ดวงพร เพื่องฟู (2560) ที่ระบุว่าทักษะนี้มีความจำเป็นต่อการทำความเข้าใจเนื้อหาทั้งหมดอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ นิภาพรณ ทองสว่าง (2564) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าการอ่านจับใจความสำคัญเรียกร้องให้ผู้เรียนต้องสามารถแยกส่วนประกอบของประโยคหลักและประโยคย่อย ค้นหาสาระสำคัญ และแปลความคิดของผู้เขียนได้อย่างถูกต้อง ในขณะที่ กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์ (2551) ได้เน้นย้ำว่าการอ่านจับใจความเป็นทักษะเบื้องต้นที่ผู้อ่านต้องฝึกฝน เพื่อประมวลผลข้อคิดและทำความเข้าใจเนื้อหา ตลอดจนวัตถุประสงค์ที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ หากผู้เรียนขาดทักษะด้านนี้ ย่อมส่งผลกระทบโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งในรายวิชาภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม จากการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลในรายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดดอนโพธิ์ทอง พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังมีข้อบกพร่องด้านทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เมื่อนักเรียนอ่านข้อความหรือบทความจบแล้ว มักไม่สามารถสรุปเรื่องราว ลำดับเหตุการณ์ หรือระบุใจความสำคัญของเรื่องได้ สาเหตุหลักประการหนึ่งคือกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่อาจยังไม่ช่วยให้เด็กเห็นภาพรวมและความเชื่อมโยงของข้อมูลได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประมวลผลข้อมูลของนักเรียนยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการต่อยอดความรู้

เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว การนำเทคนิคการใช้แผนผังความคิด (Mind Map) มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงเป็นทางเลือกที่เหมาะสม แผนผังความคิดเป็นเครื่องมือที่ช่วยกระตุ้นการทำงานของสมองในการจัดระบบความคิด โดยเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ เข้าด้วยกันผ่านรูปแบบของภาพ สี และข้อความสั้น ๆ ซึ่ง ศิริพร ปิตุภูมิสวัสดิ์ (2561) ได้ชี้ให้เห็นว่าเทคนิคนี้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถจัดระเบียบข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ สุวิทย์ มูลคำ (2547) ได้อธิบายถึงหลักการของแผนผังความคิดว่า เป็นกระบวนการที่เริ่มจากการจัดลำดับความสำคัญอย่างมีระเบียบ โดยใช้คำสำคัญเป็นความคิดหลักตรงกึ่งกลาง จากนั้นแตกกระจายความคิดออกไปเป็นความคิดย่อยรอบ ๆ แนวคิดนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ หอปิด ทิพย์บุญมี และคณะ (2560) ที่ระบุว่ากราฟิก อี แอส และสัญลักษณ์ในการสร้างความสัมพันธ์ จะเข้ามาแทนที่การจดบันทึกด้วยตัวหนังสือแบบยาว ๆ ช่วยให้ผู้เรียนจดจำและทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างง่ายดายยิ่งขึ้น อีกทั้ง ชนัญธิดา เทียงราช (2559) ยังได้ยืนยันว่าการใช้แผนผังความคิดช่วยเปิดโอกาสให้สมองได้คิดและทำงานตามธรรมชาติ การให้ผู้เรียนได้ฝึกสรุปใจความสำคัญผ่านการเขียนแผนผังความคิด จึงช่วยให้นักเรียนในวัยที่เรียนรู้ผ่านรูปธรรมได้ดี สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของเนื้อหา และสรุปประเด็นสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดดอนโพธิ์ทอง โดยใช้แผนผังความคิด เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถจัดระบบความคิดและสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านที่เข้มแข็งเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาขั้นสูงต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดดอนโพธิ์ทอง โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Map)
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ รายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดดอนโพธิ์ทอง หลังได้รับการจัดกิจกรรมกับเกณฑ์ร้อยละ 70
3. เพื่อศึกษาทักษะกระบวนการทำงานในการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้แผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์ เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

ประชากรกลุ่มเป้าหมาย

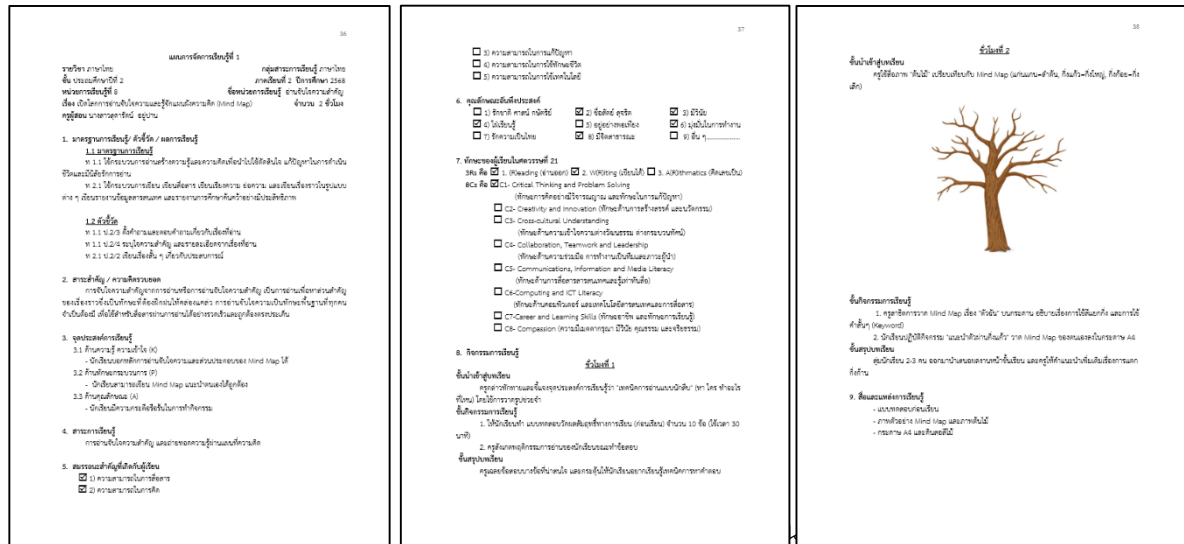
ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดดอนโพธิ์ทอง จำนวนทั้งสิ้น 9 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดดอนโพธิ์ทอง จำนวนทั้งสิ้น 9 คน ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ จำนวน 3 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง ใช้เวลาสอน 6 ชั่วโมง ดังนี้

- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เปิดโลกการอ่านจับใจความและรู้จักแผนผังความคิด (Mind Map) จำนวน 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง สนุกกับนิทาน สร้างสรรค์งานผ่านแผนผังความคิด จำนวน 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ยอดนักอ่านจับใจความ จำนวน 2 ชั่วโมง

2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 ข้อ

3) แบบประเมินชิ้นงาน เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่องการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด จำนวน 3 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง ใช้เวลาสอน 6 ชั่วโมง มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อกำหนดสาระสำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

1.2 กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมจากมาตรฐานและตัวชี้วัดที่ชัดเจนและสามารถวัดผลได้โดยมุ่งพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ การคิดวิเคราะห์ การตั้งคำถามเชิงสร้างสรรค์และการถ่ายทอดความเข้าใจด้วยการจัดทำแผนผังความคิดและการเล่าเรื่อง

1.3 ออกแบบโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีลำดับกิจกรรมที่เป็นระบบ ครอบคลุมขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และขั้นสรุป ควบคู่กับการจัดทำแผนผังความคิดเพื่อช่วยให้นักเรียนมองเห็นความเชื่อมโยงของข้อมูล

1.4 จัดทำร่างแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง โดยแต่ละแผน

มีเนื้อหาต่อเนื่องกัน สอดคล้องกับวัยและพัฒนาการทางการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งกำหนดสื่อการเรียนรู้ใบงาน และกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วม

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความเหมาะสม ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้แผนผังความคิดที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ในแผนการจัดการเรียนรู้ด้านภาษาและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล ความชัดเจน ความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้และนำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณ

หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.5 ขึ้นไปถือว่า มีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 ข้อ

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในสาระที่ 1 การอ่าน เพื่อให้ทราบถึงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้

2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.3 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน หลักการสร้างข้อคำถามที่สามารถวัดและประเมินการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน

2.4 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้กับเนื้อหา เพื่อดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ

2.5 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ ความถูกต้องของการสร้างข้อสอบวัด
การคิดวิเคราะห์ รวมทั้งความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ แล้วจึงปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.6 นำแบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ที่ปรับปรุงแก้ไข เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อประเมินค่าความเหมาะสมและ
ความสอดคล้อง (IOC) ของข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการวัด
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการวัด
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบไม่ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการวัด

2.7 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบสอบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน
วัดดอนโพธิ์ทอง จำนวนทั้งสิ้น 9 คน โดยดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

1. ชี้แจงและอธิบายรายละเอียดของการวิจัยในครั้งนี้ ให้ผู้ปกครองและนักเรียนในวันเปิดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568
รวมถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการพอสมควร

2. อธิบายและชี้แจงกิจกรรมการเรียนการสอนการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิดในรายวิชาภาษาไทยให้นักเรียน
เข้าใจรายละเอียดมากยิ่งขึ้น

3. ก่อนการจัดกิจกรรมดำเนินการทดสอบทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนก่อนการเรียน

4. ดำเนินการสอนตามขั้นตอนในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ละเอียดและแผน จินตภาพทั้ง 3 แผน เป็นเวลา 6 ชั่วโมง

5. หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบตามเนื้อหาทุกแผนแล้วจึงดำเนินการทดสอบหลังเรียน

6. ตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความสำคัญ และสรุปคะแนนแล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วย
วิธีการทางสถิติ เพื่อสรุปผลตามความมุ่งหมายของการดำเนินการวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective
Congruence: IOC)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนวัดดอนโพธิ์ทอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

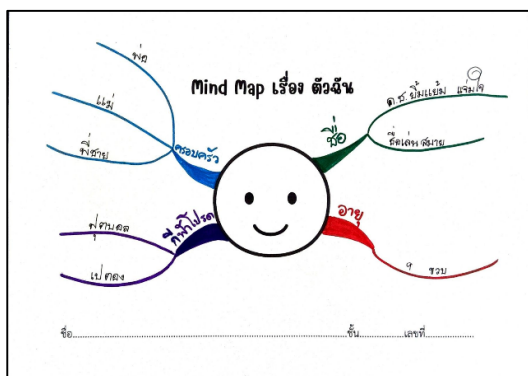
1. เปรียบเทียบคะแนนทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน
วัดดอนโพธิ์ทอง ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1

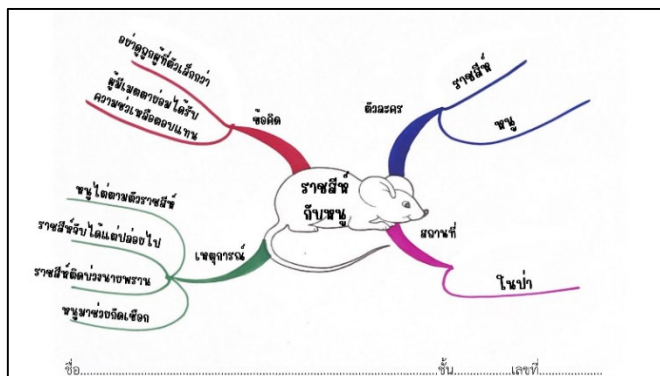
แสดงผลคะแนนการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด ของผู้เรียนก่อนและหลังการใช้

ลำดับที่	คะแนนระหว่างเรียน				คะแนนรวม (40)	คะแนน หลังเรียน (10 คะแนน)
	คะแนน ใบงาน mind map เรื่องตัวฉัน (10)	คะแนน ใบงาน mind map เรื่อง ราชสีห์กับหนู (10)	คะแนน ใบงาน mind map เรื่องเด็ก เลี้ยงแกะ (10)	คะแนน ใบงาน mind map เรื่อง กระต่ายกับเต่า (10)		
1	5	6	7	7	25	8
2	7	8	9	8	32	9
3	6	6	8	9	29	8
4	5	7	8	8	28	7
5	7	8	9	9	33	10
6	6	6	8	9	29	7
7	7	8	9	10	34	8
8	6	7	8	8	29	9
9	6	7	9	10	32	8
รวม	55	63	75	78	271	55
$\bar{\mu}$	6.11	7.00	8.33	8.67	30.11	6.11
S.D.	0.78	0.87	0.71	1.00	2.85	0.78
คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ	61.11	70.00	83.33	86.67	75.28	82.22

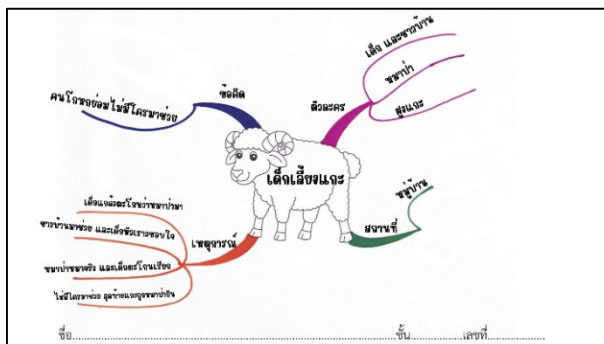
จากตาราง 4.1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 8.22 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.22 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 4.33 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 43.33 อย่างชัดเจน และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติพบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = 0.0000635$) นอกจากนี้ คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนยังสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดสามารถพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่ผลการประเมินใบงานมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 61.11 เป็นร้อยละ 86.67 สะท้อนถึงพัฒนาการด้านการเรียนรู้ที่ดีขึ้น และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในระดับต่ำ แสดงว่าผลการเรียนของนักเรียนมีความสม่ำเสมอและอยู่ในเกณฑ์ปกติ จึงสรุปได้ว่าผลการวิจัยครั้งนี้อยู่ในระดับดี และบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยอย่างชัดเจน

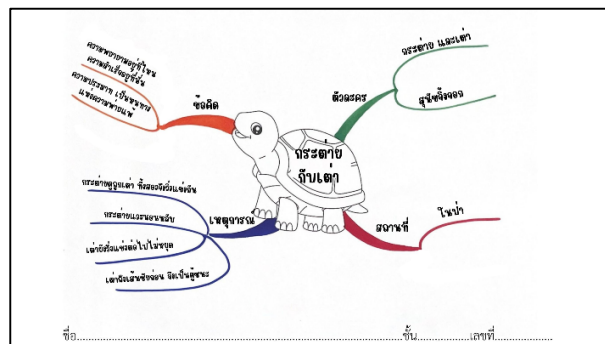
ภาพที่ 4 ใบงาน mind map เรื่องตัวฉัน

ภาพที่ 5 ใบงาน mind map เรื่องราชสีห์กับหนู

ภาพที่ 6 ใบงาน mind map เรื่องเด็กเลี้ยงแกะ

ภาพที่ 7 ใบงาน mind map เรื่องกระต่ายกับเต่า

2. ผลการศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดดอนโพธิ์ทอง โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Map)

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์การอ่านจับใจความสำคัญของผู้เรียนก่อนและหลังเรียน ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากการทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test) และหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-test) โดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 9 คน มาวิเคราะห์เปรียบเทียบ ดังปรากฏในตาราง 4.2

ตารางที่ 2

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์การอ่านจับใจความสำคัญของผู้เรียนก่อนและหลังเรียน (คะแนนเต็ม 10 คะแนน) แสดงดังตารางที่ 4.2

การทดสอบ	N	μ	S.D.	ค่า t	Sig.
ก่อนเรียน	9	4.33	0.94	7.59*	0.000
หลังเรียน	9	8.22	0.97		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 4.33 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 8.22 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพบว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้

3. ผลการศึกษาทักษะกระบวนการทำงานในการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินทักษะกระบวนการทำงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 9 คน ระหว่างการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด จำนวน 3 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบประเมินทักษะกระบวนการทำงาน ซึ่งมีคะแนนเต็ม 15 คะแนน ประกอบด้วย 5 รายการประเมิน ได้แก่ 1) ทักษะการสรุปเนื้อหา 2) การอ่านและการเขียนสะกดคำถูกต้อง 3) การปฏิบัติงานตามขั้นตอน 4) เขียนได้ประเด็นสวยงาม และ 5) ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการทำใบงาน (ข้อละ 3 คะแนน) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 3

ค่าร้อยละของคะแนนทักษะกระบวนการทำงานในการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นรายบุคคล (คะแนนเต็ม 15 คะแนน)

ลำดับที่	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	ค่าเฉลี่ยร้อยละ	ระดับคุณภาพ
1	12	13	13	84.44	ดี
2	13	14	14	91.11	ดี
3	12	13	13	84.44	ดี
4	10	10	11	68.89	พอใช้
5	14	14	15	95.56	ดี
6	11	13	14	84.44	ดี
7	14	15	15	97.78	ดี
8	12	12	14	84.44	ดี
9	14	15	15	97.78	ดี
ร้อยละ	82.96	88.15	91.85	87.65	ดี

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีทักษะกระบวนการทำงานในการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้แผนผังความคิด ในภาพรวมทั้ง 3 แผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับ ดี โดยมีคะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 87.65 เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่าลำดับที่ 7 และ 9 มีผลการประเมินสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 97.78 รองลงมาคือลำดับที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 95.56 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเชิงลึกรายด้าน จากการสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน ประกอบการตรวจผลงานตามเกณฑ์ 5 ด้าน พบข้อมูลที่น่าสนใจดังนี้

- 1) ด้านทักษะการสรุปเนื้อหา นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญและนำมาเขียนลงในแผนผังความคิดได้ตรงประเด็นมากขึ้น แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในเนื้อเรื่องที่อ่าน
- 2) ด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำถูกต้อง เป็นด้านที่พบคะแนนความแตกต่างระหว่างบุคคลมากที่สุด มีความแม่นยำในการสะกดคำค่อนข้างดี ในขณะที่นักเรียนบางส่วนยังพบปัญหาการสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกดบ้างเล็กน้อย แต่มีความพยายามในการแก้ไขเมื่อได้รับคำแนะนำจากครู
- 3) ด้านการปฏิบัติงานตามขั้นตอน นักเรียนทุกคนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมดีมาก สามารถเริ่มทำแผนผังความคิดจากตรงกลางกระดาษและขยายกิ่งก้านสาขาออกไปตามลำดับขั้นตอนที่สอนได้ถูกต้อง
- 4) ด้านการเขียนมีความประณีตสวยงาม ผลงานของนักเรียนส่วนใหญ่มีความสวยงามตามวัย มีการใช้สีสันทัดแต่ง และลายมือบรรจงทำให้อ่านง่าย ส่วนนักเรียนบางคน เริ่มมีการปรับปรุงลายมือให้อ่านง่ายขึ้นในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3
- 5) ด้านความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการทำใบงาน ในด้านนี้สะท้อนถึงความรับผิดชอบทั้งในและนอกเวลาเรียน นักเรียนส่งงานตรงเวลาและรักษาสภาพของใบงานได้ดี ไม่มีรอยยับหรือรอยลบที่สกปรก แสดงถึงความใส่ใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบก่อน และหลังเรียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ($\mu = 8.22$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\mu = 4.33$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05
2. ผลการเปรียบเทียบกับเกณฑ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 82.22 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ทักษะกระบวนการทำงานในการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้แผนผังความคิดของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 87.65 นักเรียนสามารถสรุปสาระสำคัญของเรื่องได้ตรงประเด็น ปฏิบัติงานตามขั้นตอน มีความประณีตเรียบร้อย และมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากแผนผังความคิดเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถจัดระบบความคิด เชื่อมโยงข้อมูล และมองเห็นความสัมพันธ์ของเนื้อหาได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถสรุปใจความสำคัญและจดจำสาระสำคัญของเรื่องได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Buzan (1993) ที่กล่าวว่า แผนผังความคิดช่วยส่งเสริมการทำงานของสมองทั้งสองซีก ทำให้เกิดการเชื่อมโยงองค์ความรู้และเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้

นอกจากนี้ ผู้เรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในช่วงวัยที่เรียนรู้ได้ดีผ่านสื่อที่เป็นภาพ สี และสัญลักษณ์ การใช้แผนผังความคิดจึงช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น สามารถแยกประเด็นหลักและประเด็นย่อยได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการรับรู้ของเกสตัลท์ (Gestalt Theory) ที่อธิบายว่าการจัดองค์ประกอบของข้อมูลให้เป็นภาพรวมที่มีความสัมพันธ์กันจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย

ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วลัยพร บุญศรี (2564) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แผนผังความคิดมีความสามารถในการอ่านจับใจความสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนติยา ไข่มวย (2565) ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิดช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร เหล่ารอด (2565) และ พรญาณี ศรีสวัสดิ์ (2565) ที่พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับผลการวิจัยที่พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงตามแนวคิด Active Learning โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนอ่าน วิเคราะห์ สรุป และสร้างแผนผังความคิดด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง

ส่วนผลการศึกษาทักษะกระบวนการทำงานที่อยู่ในระดับดี อาจเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การอ่าน การวิเคราะห์ข้อมูล การคัดเลือกคำสำคัญ และการสร้างแผนผังความคิด ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบ ความเป็นระเบียบ และความสามารถในการทำงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ (2554) ที่ระบุว่าแผนผังความคิดเป็นเครื่องมือที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิด การวางแผน และการจัดระบบองค์ความรู้ของผู้เรียน

จากผลการวิจัยทั้งหมดจึงสามารถสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดเป็นนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความสำคัญและพัฒนาทักษะกระบวนการทำงานของนักเรียนระดับประถมศึกษาได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนและการศึกษาวิจัยในอนาคต ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การสาธิตและเป็นแบบอย่าง (Modeling) เนื่องจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ยังเป็นเด็กเล็กในระยะเริ่มแรก ครูผู้สอนควรสาธิตวิธีการเขียนแผนผังความคิดบนกระดานไปพร้อมกับนักเรียน โดยเริ่มจากการกำหนดคำสำคัญตรงกลาง และแตกกิ่งหลัก กิ่งย่อยอย่างเป็นลำดับ เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจกระบวนการคิดวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อมูล ก่อนที่จะปล่อยให้ลงมือทำด้วยตนเอง

1.2 การบูรณาการศิลปะเพื่อส่งเสริมการจำ ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนใช้สีสันทัดและการวาดภาพประกอบตกแต่งแผนผังความคิดตามจินตนาการ เพราะนอกจากจะช่วยดึงดูดความสนใจแล้ว สี และภาพยังทำหน้าที่เป็นรหัสช่วยจำที่ทำให้สมองจดจำเนื้อหาที่อ่านได้แม่นยำและยาวนานขึ้น

1.3 กิจกรรมการทำแผนผังความคิดต้องใช้ทั้งทักษะการคิด และการปฏิบัติทางศิลปะ ครูผู้สอนควรมีความยืดหยุ่นเรื่องเวลา หรืออาจแบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงอ่านจับใจความร่างข้อมูล และช่วงสร้างสรรค์ชิ้นงาน เพื่อลดความกดดันและทำให้นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างเต็มศักยภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) กับเทคนิคการสอนอ่านจับใจความรูปแบบอื่น ๆ เช่น เทคนิคบันได 6 ขั้น, เทคนิค 5W1H หรือ เทคนิค KWDL เพื่อพิจารณาว่าวิธีการใดมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุดสำหรับบริบทของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

2.2 ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดไปประยุกต์ใช้กับรายวิชาอื่นที่มีเนื้อหาทฤษฎีหรือบทความจำนวนมาก เช่น วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หรือวิชาวิทยาศาสตร์ เพื่อยืนยันประสิทธิภาพของเครื่องมือในการสรุปองค์ความรู้ข้ามสาขาวิชา

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). *ผังโน้ตค้นและสาระการเรียนรู้แกนกลางภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: พรว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *แนวการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน*. ชุมชนสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์. (2551). *ทักษะภาษาเพื่อการสื่อสาร*. โอเดียนสโตร์.
- จรรยา ศรีบัวหลวง. (2559). การศึกษาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- จิราภรณ์ บุญณรงค์. (2554). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิค KWL กับวิธีสอนแบบปกติ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิราภรณ์ พรหมภูมิ. (2560). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ของ *Tharp and Gallimore* ที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จุฬารัตน์ อินทร์อุดม. (2561). การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับพลังคำถาม [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชนัญธิดา เทียงราช. (2559). การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคแผนผัง ความคิด ประกอบแบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชฎารัตน์ ภูทางนา. (2562). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้วิธีสอนแบบสื่อประสม กับวิธีสอนแบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลเมืองชลขุข 1 (บูรพาวิทยาคาร) [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ชุติมา หล้าคำ. (2565). การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ3R และแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลทับคล้อ จังหวัดพิจิตร [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ดวงพร เพื่องฟู. (2560). การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความ โดยใช้เทคนิค 5W1H เพื่อส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ทอปัด ทิพย์บุญมี, ขาตรี ธนวิภาส และผจงการบุญมี ภูวิภาดาบรรณ. (2560). การใช้แผนผังความคิด เพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านปางหมู. *พินเนศวรสาร*, 13(1), 73-84.
- ธนาธิป เสือขำ. (2564). การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทยด้วยการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ *ดอร์-ทีเอ (DR-TA: Directed Reading-Thinking Activity)* นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ธัญพร อุดคำมี (2565). การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (*Think-Pair Share*) ร่วมกับแนวคิดการใช้คำถามสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นงเยาว์ ทองกำเนิด. (2558). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นวรัตน์ อุ่นเรือน. (2560). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในงานอาชีพ*. ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- นิภาพรณ ทองสว่าง. (2564). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิค 9 คำถาม [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บรัสกร คงเปี่ยม. (2561). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2558). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุริยาสาน.
- ประสาธน์ เนืองเฉลิม. (2560). *วิจัยการเรียนการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาภรณ์ แสงปัญญา. (2561). *ผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้ทักษะการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พรญาณี ศรีสวัสดิ์. (2565). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ* [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พัชรินทร์ บุตรสันเทียะ. (2562). *การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิด Task Based Learning ร่วมกับคำถามของบลูม* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัตนธิดา ไข้อย. (2565). *การจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รุ่งตะวัน นวลแก้ว. (2560). *ผลของการสอนอ่านโดยใช้แผนผังความคิดที่มีต่อความเข้าใจในการอ่าน ภาษาอังกฤษและความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านคลองวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สุริยาสาน.
- วลัยพร บุญศรี. (2564). *ผลการใช้แผนผังความคิดที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความ สาขาวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสัจจวิทยวิทย์ 3* [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิริพร ปิณฑุมิสวัสดิ์. (2560). *การพัฒนากิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศิริพร ปิณฑุมิสวัสดิ์. (2561). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความโดยการเขียนแผนผังความคิดร่วมกับบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สายใจ ทองเนียม. (2560). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. ซีเอ็ดเคชั่น.
- สุภาพร เหล่ารอด. (2565). *การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ 5 STEPs ร่วมกับเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2* [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). *กลยุทธ์การสอนคิดเชิงนิรนัย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ภาพพิมพ์.
- อนรรักษ์ นวลศรี. (2564). *การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ร่วมกับทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์* [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อัญรารณ ปานชาติ. (2562). *การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านกองพระทราย โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.